

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בסעודה שלישיית פרשת משפטים (שקלים) תשפ"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף ר"ט

היתה על קרבנות אלו שהקריבו כעת במתן תורה, שזהו הזביחה הראשונה שסיפרה הכתוב על ישראל, וזה היה בהשלשה ימים שנצטוו לך וקדשתם היום ומחר, וכאשר נתעסק בהדרך שנצטוינו עליה שלשה ימים, או נזבחה לה' אלקינו עולות ושלמים. – וצריך ביאור למה בזביחה הראשונה נצטוו שחוץ מזריקת הדם שיש על המזבח בכל קרבן, תהא גם הזאת דם על העם, וטעמא בעי.

והנה במצות הקרבת קרבן התמיד כתיב, עולת תמיד 'העשויה בהר סיני' לריח ניחוח אשה לה' (במדבר כח-ו). וברש"י אותה שנתקרבה לפני מתן תורה, שכתוב בה וישם באגנות. מלמד שטעונה כלי (תוי"כ צו סג) ע"כ. ולכאורה דין זה הוי ליה להכתוב לרמו בפרשת ויקרא בהדינים הכלליים של קרבן, ולמה נרמו כאן באריכות הלשון 'העשויה בהר סיני'. ולא עוד אלא שלפי פירוש רש"י לא היו מונח באגנות אלא הדם שזהו על העם ולא הדם שזרקו על המזבח.

*

והנה קרינו היום פרשת שקלים, זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקודש וגו', 'מחצית השקל' תרומה לה' (ל-ג). ולכאורה תיבות מחצית השקל בסיום הכתוב הוי מיותר וכפל לשון. וגם להבין עצם הדבר שמצותו במחצית דייקא, הלא לכל דבר שלם יש חשיבות יותר. – ולהלן (לח-כו) כתיב, בקע לגלגולת מחצית השקל בשקל הקודש וגו'. ולכאורה למה לא אמר בקע 'לאיש' כפי שנאמר בכל מצות התורה, ולמה הזכיר כאן גלגולת.

ובגמרא (מגילה יג:) אמר ריש לקיש גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, שעתיד המן לשקול שקלים על

ויקח משה חצי הדם וישם באגנות, וחצי הדם זרק על המזבח וגו', ויקח משה את הדם ויזרוק על העם (כד-ו). וברש"י שני אגנות, אחד לחצי דם עולה ואחד לחצי דם השלמים, להזות אותם על העם. ומכאן למדו רבותינו, שנכנסו אבותינו לברית, במילה וטבילה והזאת דמים, שאין הזאה בלא טבילה (יבמות מו; כריתות ט). ע"כ. וכפי הנראה מעשה נסים היו כאן, כי לכאורה היתה הזאת הדמים על כל ישראל, לא רק על הששים רבוא שהיו מבן עשרים עד ששים. ויתכן גם על הנשים (עיין תוספות יבמות שם ד"ה ורבי), ואיך יתכן שמשה איש אחד יעשה זאת לכל ישראל. ולא עוד אלא שתהא דם העולות והשלמים סגי לרבבות בני אדם. [עיין תוספות ישנים כריתות שם].

[וגם] לא מבואר מה עשו אחר כך בשמלותם המלוכלכים בדם. וברבינו בחיי בשם רבינו חננאל, שאותו כתם הדם שעל בגדיהם קרא הכתוב 'עדי' (לג-ד), לפי שהיה עדי להם וכבוד גדול, והיה להם עדות ואות שנכנסו בבריתו של הקב"ה, ועל כן כשחטאו בעגל ועברו על הברית אמר להם הורד עדיך מעליך (לג-ה), כלומר שיסירו מעליהם אותם הבגדים שהיו עדי להם ע"ש. ולכאורה הרי נצטוו במתן תורה וכבסו שמלותם (יט-ז). ובגמרא (יבמות שם) לנקיות [שיהיו בגדיהם לבנים והגונים לקבל פני שכינה]. ולא עוד אלא שענני כבוד היו שפים בכסותם, ומגהצים אותם כמין כלים מגוהצים (רש"י דברים ח-ד). וגם לא מבואר אם גם משה עצמו הוצרך להזאה, ומי הזה עליו (עיין במדרש (במדבר יב-טו) משה נתקדש בענן וכו').

והנה ישראל במצרים אמרו לפרעה, אלקי העברים נקרא עלינו, נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה לה' אלקינו (ה-ג). ולפי פשוטו לא קיימו דבריהם. אך נראה דהכוונה

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

ברגשי גיל ושמחה ומתוך שבח והודי' להשי"ת, הננו מגישים מעומקא דליבא, ברכת מזלא טבא וגדיא יאה, קדם עטרת ראשנו

~ כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ~

לרגל השמחה השרויה במעונו בתגלחת נכדו למזל טוב

בן לנכדו הרה"ג רבי אברהם ברוך באבאד שליט"א, חתן הרה"ג רבי אהרן ישעי' ראזנער שליט"א

יהא רעווא שיזכה לשובע שמחות ורב תענוג ונחת דקדושה מכל יו"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא עד ביאת גוא"צ בב"א.

שאינן בית המקדש קיים, אמירת פרשת הקרבנות בכונה זו עולה לרצון להתכפר לו חטאו, עבור שנתעורר להתוודות על חטאו, ולהכיר בקירות לבו שהוא עצמו היה בעצם מחוייב מיתה על מה שעשה.

והכתוב אומר (תהלים נ"ב) אם ארעב לא אומר לך כי לי תבל ומלואה, האוכל בשר אבירים ודם עתודים אשתה, זבח לאלקים תודה ושלם לעליון נדריך. ופירש רש"י והמצודות, 'זבח לאלקים תודה', הזבח המקובל לאלקים הוא מה שמתודה על פשעיו בשעת הבאתו, כי אז יעורר לבו לחשוב שבעבור פשעיו היה הוא ראוי למות, והביא נפש תחת נפש ע"כ. וכתב האלשיך דהוה כוונת הכתוב (ויקרא א-ב) אדם כי יקריב מכם, לאמיתו של דבר ראוי היה הקרבן להיות מכם, מן האדם גופו, אלא קרבן לה' מן הבהמה, חסד עושה השי"ת עם האדם ואיננו דורש זאת ממנו, אלא שיקריב בהמה תחתיו ע"כ.

וזאת היתה עבודת הכהנים בעבודתם, והלויים בשירים ובזמרים, לעורר את האדם המביא קרבן שיבין תכליתו ולשוב אל ה' בלבו ונפשו. ואם אינו עושה החשבון הזה עם נפשו, ואינו שב בתשובה, אזי הקרבן אינו כלום, והירצה ה' באלים. ועיין בישמח משה (ר"פ צו) דהוה ענין הפיגול בקרבן, שמסבב ה' מחשבה כזו בהכהן, אם לא נתעורר האדם בתשובה, כדי שיפסל הקרבן ולא יעלה לרצון ע"ש.

ומעתה מובן שפיר מה שעשה משה בקרבן הראשון שהקריבו ישראל, אשר אחר שזרק דם הקרבנות על המזבח, לקח חצי הדם וזרק על העם, שזה להורות בא, שלא די בהבאת קרבן בלבד להקריבה שיתרצה לפני ה', שזוהו רק מחצית ממה שמתבקש ממנו, אלא חזר והזהר מן הדם על האדם, שיש לו להתבונן ולחשוב על ידי הקרבן, ויכיר כי גם הוא עצמו היה ראוי לו להשחט ולהזות דמו לה', כי זהו עיקר תכלית הקרבן, זבח לאלקים תודה, שיביאנו לידי וידוי על מעשיו, להכיר שעל ידי החטא אין לו זכות חיים, והוא מביא נפש תחת נפש, מרוב רחמי ה' על האדם.

ולכן כאשר נתחייבו להקריב קרבן תמיד על הציבור, כלשון הרמב"ן בעבור שלא ינצלו הרבים מחטוא תמיד. עורר לנו הכתוב, כי עצם זביחת השני כבשים לעצמם לא די לכפר, ורק 'עולת תמיד העשויה בהר סיני', כאשר היא נקרכת כפי מה שעשו בקרבן הראשון בסיני, אשר נתן חצי הדם באגנות וזרק אותה על העם, להורות כי זהו תמורת דם עצמם שהיה מן הראוי למסור לה', ורק כאשר יש תודה של וידוי עם הזבח, אז עולה 'לריח ניחוח אשה לה'.

*

ובזה יש להבין מה דאיתא במדרש (במדב"ר כא-כא) מעולם לא היה אדם בירושלים ובידו עון, כיצד תמיד של שחר מכפר על עבירות שבליילה, ושל בין הערבים מכפר על עבירות שנעשו ביום, מכל מקום לא לן אדם בירושלים ובידו עון, שנאמר (ישעיה א-כא) צדק ילין בה וגו' ע"כ. והיא פליאה, כי הקרבן תמיד היה לכל ישראל חלק בה, ולמה רק בירושלים לא היה אדם ובידו עון, ולא בכל העולם כולו. ונראה דאיתא בתוספות (בבא בתרא כא. ד"ה כי) כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים (ישעיה ב-ג), לפי שהיה רואה קדושה גדולה וכהנים

ישראל, לפיכך הקדים שקליהם לשקליו, והיינו דתנן (שקלים א-א) באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים ע"כ. ומבואר דשקלי ישראל הם שעמדו להם לישראל להנצל מגזירת הכלייה בימי המן. והענין הוא דאיתא בגמרא (שם יב:) והקרוב אליו כרשנא שתר אדמתא תרשיש וגו' (אסתר א-יד), אמר רבי לוי כל פסוק זה על שום קרבנות נאמר ונהקרוב אליו, לשון הקרבת קרבן. מלאכי השרת הזכירו לפני הקב"ה את הקרבנות שהקריבו ישראל לפניו, לעשות להם נקמה בושתי ותבא אסתר ותמלוך תחתיה], כרשנא, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבונו של עולם כלום הקריבו לפניך כרים בני שנה כדרך שהקריבו ישראל לפניך, שתר [שתי תורים] כלום הקריבו לפניך שתי תורים וכו' ע"ש. הרי דוכות הקרבת הקרבנות עמדה להם לישראל. והקשר של ישראל להקרבתם הם על ידי השקלים שממנה קונים הקרבנות, ועל כן שפיר הקדים הקב"ה שקליהם לשקליו.

אך אכתי תקשה, הא נס דפורים היתה בזמן החורבן, בסוף השבעים שנה לחורבנו, שגם בני ישראל לא הקריבו אז קרבנות, ואיך עמדה להם אז זכות הקרבנות. אמנם מצינו בגמרא (תענית כו:) אמר רב אסי אלמלא מעמדות [עסקי קרבנות שישראל עושין] לא נתקיימו שמים וארץ [הן היו כלים בחטאם, ומשהן כלין, שמים וארץ העומדים בזכותן, אין מתקיימין] שנאמר (בראשית טו-ח) ויאמר ה' אלקים במה אדע כי אירשנה. אמר אברהם, רבונו של עולם שמא ישראל חוטאין לפניך אתה עושה להם כדור המבול וכדור הפלגה, אמר ליה לאו. אמר לפניו, רבונו של עולם הודיעני במה אירשנה, אמר ליה קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת וגו'. אמר לפניו, רבונו של עולם תינח בזמן שבית המקדש קיים, בזמן שאין בית המקדש קיים מה תהא עליהם, אמר לו כבר תקנתי להם סדר קרבנות, בזמן שקוראין בהן לפני מעלה אני עליהם כאילו הקריבום לפני ואני מוחל להם על כל עונותיהם ע"כ. הרי לנו כי באמירת פרשיות הקרבנות נחשב כאילו קיימנוה בפועל, וגם בזמן החורבן היה להם לישראל זכות הקרבנות. [וזה מוסר השכל על החשיבות של אמירת פרשיות הקרבנות בכל יום, אשר רק בזכותה אנו מתקיימים, ומתקיים גם שמים וארץ].

אמנם גם זה יש להבין בפשוטן של הדברים, איך יתכפר החוטא בהבאת קרבן, שעולה להאדם איזה זהובים, ובמתנה פעוטה זו לפני מלך מלכי המלכים שהעושר והכבוד שלו, יתרצה בהבאת התשורה של הקרבן לרצות פניו. ולא עוד אלא גם באמירה לחוד, שאף חסרון כיס אין בו, יתכפרו עונות האדם, אתמהה. אך כבר כתוב ברמב"ן (ויקרא א-ט) טעם הדבר, כי בעבור שמעשי בני אדם נגמרים במחשבה ובדבור ובמעשה, צוה השם כי כאשר יחטא יביא קרבן, יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה, ויתודה בפיו כנגד הדבור, וישרוף באש הקרב והכליות שהם כלי המחשבה והתאוה, והכרעים כנגד ידיו ורגליו של אדם העושים כל מלאכתו, ויזרוק הדם על המזבח כנגד דמו בנפשו, וראוי לו שישפך דמו וישרף גופו, לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה וכפר הקרבן הזה שיהא דמו תחת דמו, נפש תחת נפש, וראשי אברי הקרבן כנגד ראשי אבריו. והמנות להחיות בהן מורי התורה שיתפללו עליו. וקרבן התמיד, בעבור שלא ינצלו הרבים מחטוא תמיד. ואלה דברים מתקבלים מושכים את הלב כדברי אגדה ע"כ. ולכן גם בזמן

הטובה הזו שאתם עושים לי. וכן אמר גם להיהודי שהלשין עליו, שאם יוכל ילמד עליו זכות בעד הטובה שגרם לו, שזוכה ליהרג על קידוש השם ע"כ. (הובא בספר עבודת בנימין ח"ב דף רפד).

ומבואר בנזר הקודש לפרש המדרש (ב"ר סגב) אברהם לא ניצול מכבשן האש אלא בזכותו של יעקב וכו', הדא הוא דכתיב (ישעיה כט-כב) לכן כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם ע"כ. ולכאורה וכי לא היה אברהם כדאי בזכות עצמו להנצל. וכתב כי אברהם היה משתוקק למסור נפשו לה', אלא בהיות שהוצרך להביא עוד לעולם את יעקב אבינו שממנו יצא הי"ב שבטי י-ה, ומהם נשתלשלו כל בית ישראל, היה בהכרח שינצל אברהם, והוא יעקב אשר פדה את אברהם ע"כ.

ונראה ביאור הדברים, דהנה מצינו בעקידת יצחק שאמר ה' לאברהם, קח נא את בנך וגו' והעלהו שם לעולה וגו' (כב-ב). ושוב אמר לו אל תשלח ידך אל הנער. וברש"י (כב-ב) אמר רבי אבא אמר לו אברהם אפרש לפניך את שיחתי, אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע (כא-ב), וחזרת ואמרת קח נא את בנך, עכשיו אתה אומר לי אל תשלח ידך אל הנער. אמר לו הקדוש ברוך הוא (תהלים פט-לה) לא אחלל בריתי ומוצא שפתי לא אשנה, לא אמרתי לך שחטוהו אלא העלהו, אסקתיה, אחתיה (ב"ר נו-ח) ע"כ. וזה פלא שידבר ה' בלשון ערמה עם אברהם, שלא אמר לו שחטוהו אלא העלהו, וכבר יצא ידי חובתו במה שהעלהו. ועוד יותר, דאם יתכן לפרש כן דברי ה' שלא נצטוו אלא להעלותו לחוד, מי התיר לאברהם ליקח המאכלת לשוחטו, קודם שיברר מהו מהו פירוש המלות של והעלהו.

אך ביאורו מבואר בשו"ת חתם סופר (או"ח סימן רח ד"ה דף ט) כי לא יעלה על הדעת שמא אמר הקב"ה רק העלהו ולא להקריבו, שאין דרכו של הקב"ה חלילה לדבר בלשון שיטעה בו הנביא, ולשון העלהו לעולה היא לשון עולה ממש שהוא כליל לה'. אך האמת הוא שבדאי היה יצחק עולה כולו כליל, כי בן אדם הנותן נפשו לשחיטה והקטרה בלי שום ציפוי שימלט נפשו על דרך (תהלים כה-א) אליך ה' נפשי אשא, הרי נפשו כולו כליל לה' יתברך, ולא דמי לקרבן בהמה שצריך הפשט וניתוח וכליל לאישים, ואז תעלה נפש הבהמה לריח ניחוח, אבל לא כן נפש האדם בחיים חיותו נדבק בהשם יתברך על ידי מחשבתו, ובתנאי שיהיה מסירת נפש ממש, ואם כן היינו והעלהו לי לעולה, והרי העלהו והיה עולה. ואף על פי שזה דבר פשוט לכל מבין ומשכיל, מכל מקום העלים הקדוש ברוך הוא מחשבה זו מאברהם ויצחק, אף על פי שהיו חכמים גדולים, מכל מקום כתיב (משלי ב-ז) יצפון לישרים תושיה, כי לולא שהעלים מהם סברא זו לא היה מסירת נפש שלימה, כי ידע שלא ימות, על כן לא הבינו תוכן הדבר עד אחר מעשה עכ"ל.

ובזה מובן מה שמזכירין תמיד מסירת נפשו של יצחק בתואר 'עקידת' יצחק, ולא העלאת יצחק. כי לולא המעשה שהיו עוקדין אותו, לא היה נחשב לעולה, דכיון שיוכל עוד ברגע האחרונה לחזור ולירד מהמזבח, אין זה עדיין מסירת נפש, כי עדיין נשאר לו ציפוי שיוכל עוד לחיות. אבל במה שהסכים לעקדו, שלא יוכל עוד לחזור מהסכמתו, שאין הוא עוד ברשותו אלא נמסר כולו בידו של אביו לשוחטו, בזה נשלם

עוסקים בעבודה, היה מכוון לכו יותר ליראת שמים וללמוד תורה, כדדרשינן בספרי למען תלמד ליראה וגו' (דברים יד-כג), גדול מעשר שני שמביא לידי תלמוד, לפי שהיה עומד בירושלים עד שיאכל מעשר שני שלו והיה רואה שכולם עוסקים במלאכת שמים ובעבודה, היה גם הוא מכוון ליראת שמים ועוסק בתורה ע"כ.

ולכן הגם שקרבן תמיד מכפרת, אבל זהו רק למי שמשים לבו לשוב עם קרבנו, אשר כל מה שנעשה עם הקרבן היה ראוי לעשות עמו. וכיון שאנשי ירושלים היו מכוונים לבם ליראת שמים ממה שראו הקדושה הגדולה בעבודת הכהנים, על כן בכל יום בעת הקרבנות היו מכוונים ההוראה מהקרבן, ועל כן לא לך אדם בירושלים ובידו עון. לא כן שאר יושבי הארץ, אי אפשר לומר על כולם שנתכפרו עונם ואין בידם עון, כי לאו כולי עלמא זוכין לכיין לבם בכל יום להתקשר עם הקרבנות הקרבן תמיד, וקרבן בלי תשומת לב לתשובה לא מכפרת.

*

אמנם דברי המדרש דלא לך אדם בירושלים בלי עון משום דהקרבן תמיד כיפר הכל, עדיין צריך ביאור, דהא קרבן תמיד היא קרבן עולה, והרי עולה אינה מכפרת אלא על עשה ולא הניתק לעשה (יומא לו), וגם על הרהור הלב (ויק"ר ז-ג), אבל לא על שאר חטאים, ואיך אמרו שלא היה אדם בירושלים ובידו עון, הלא אפילו על לא תעשה גרידא לא מכפרת, ומכל שכן על שאר עבירות חמורות. ולפי זה יש לומר דהיינו טעמא אמרו כן על אנשי ירושלים דייקא, כי בשאר יושבי הארץ לא היו יכולין לומר שלן בלי עון, הגם דיש להם חלק בקרבן תמיד, אבל עולה אינה מכפרת על הכל. אבל אנשי ירושלים היו צדיקים, ולא היה נמצא בידם עונות חמורות, אך הלא אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא (קהלת ז-ב), ואין בהם רק הרהור עבירה שאין אדם ניצול מהן בכל יום (בבא בתרא קסד), או ביטול מצות עשה של לימוד התורה, ועל זה היה הקרבן תמיד מכפר, ושפיר לא היה אדם לך בירושלים דייקא ובידו עון.

*

אך יש עוד דברים בזה, כי הנה אנו אומרים בתפלה (בסוף הסליחות), מי שענה לחנניה מישאל ועזריה בכבשן האש הוא יעננו. מי שענה לדניאל בגוב האריות הוא יעננו. והיינו שהצילם ה' בעת שהוציאו אותם להרוג ונתקדש שם שמים. ולכאורה יש להבין הלא אין זכות גדולה יותר להאדם להשלים את נפשו, מלהיות נשרף על קדושת שמו יתברך, אשר כל צדיק משתוקק לזה. וכמו שמצינו ברבי עקיבא שאמר כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה, ואהבת את ה' אלקיך בכל נפשך (דברים ו-ה), אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי מתי יבא לידי ואקיימנו (ברכות סא:). ומהו הטובה שעשה עמהם ה' שהצילם מלמסור נפשם על קידוש השם. ומהו המכוון של התפלה שמי שענה אותם הוא יענה גם אותנו.

ויסופר על הגר צדק מווילנא, אשר קודם שהוציאו אותו להשרף, אמר להשופטים, האישור היותר גדול להאדם הוא ליהרג על קדושת השם, אלא שהאדם אינו יכול ליקח דבר זה בעצמו, שאסור לאדם להרוג עצמו על קדושת השם. אבל היות שאתם עורכים לי דבר כזה, לכן למעלה ממרום אם יהיה לי איזה זכות, אלמד שם עליכם זכות בעד

מסירת נפשו, ועקידתו זהו עולתו, שמאז נחשב לעולה תמימה (רש"י בראשית כו-ב).

על קדושת שמו, שלא לסור מדברי קונו בכל אופן, וכמו שעושיין כעת עם הבהמה שמקריב לקרבן, ואז מחשבה זו נחשבת לו כאילו קיימו בפועל, ומחשבת מיתה מכפרת עליו כמיתתו.

ולפי זה יש לומר דלכן אמרו על אנשי ירושלים שלא לך אדם בעון, כי הגם שקרבן התמיד מכפרת על כל ישראל במקומות שהמה שם, אך עולה הרי אינה מכפרת רק על עשה, ועדיין נשאר בידם שאר העונות. אבל אנשי ירושלים בגודל מעלתם זכו למדריגה זו, להחשב את עצמם גם כן לעולה, שהם מוכנים למסור נפשם בפועל כמו שנמסר הקרבן לשחיטה, ועל ידי זה נחשב להם כאילו מתו, ומיתה מכפרת על כל עון, ורק עליהם יכולים לומר שלא נשאר על ידי זה שום עון בידם, כי הקרבת הקרבן גרמה להם להתבונן להיות גם בעצמם עולה לה.

ודבר זה לימד אותנו הכתוב בהקרבן הראשון העשויה בהר סיני, שלא די בהזאת הדם על המזבח, אלא הזו הדם גם על העם, להורות שעומק כוונת הקרבן היא להיות מוכן למסור גם הוא עצמו דמו לה, וחב לאלקים תודה, בוידוי ותשובה ומסירת נפשו לה.

*

ובזה נבוא לביאור ענין פרשת שקלים, שנתנו מחצית השקל להיות להם חלק בקרבנות ציבור, שיתכפר עונם בקרבנות אלו. אבל זהו רק ה'מחצית' של המעשה, כי המחצית השנית זה תלוי בו בעצמו, למסור נפשו במחשבתו לה. ועל כן אמר 'זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל', וזהו כדי להיות להם חלק בהקרבן. אבל זהו רק חלק מעבודתו, כי 'מחצית השקל תרומה לה', מחצית השנית של השקל הוא להרים נפשו לה, על דרך כי אליך ה' נפשי אשא, להיות מוכן למסור נפשו לה. וזהו גם מה שאמר הכתוב 'בקע לגלגולת', דלכן נותן רק בקע, מחצית השקל, כי המחצית השנית היא בהמוח שבגלגולת, שיהא מוכן במחשבתו ומוחו למסור גם את נפשו לה.

וזהו הענין דאיתא במדרש תנחומא (תשא א) שאמר משה להקב"ה, משאני מת אין אני נזכר, אמר ליה הקדוש ברוך הוא חייך כשם שאתה עומד עכשיו ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשך, כך בכל שנה ושנה שקוראין אותה לפני כאלו אתה עומד שם באותה שעה זוקף את ראשך, מנין, ממה שקראו בענין וידבר ה' אל משה לאמר כי תשא את ראשך, שא את ראש לא נאמר אלא כי תשא ע"כ. והיינו כי כל זמן שמשא רבינו היה חי עמהם, כאשר נתנו מחצית השקל להיות להם חלק בהקרבנות, הרים משה את השגתם ליתן גם המחצית השנית שהוא לגלגולתם, למסור נפשם במחשבתם לה, כמו שעושיין עם הקרבן. והבטיח לו ה' שבכל שנה ושנה כאילו אתה עומד שם באותה שעה זוקף את ראשך, לרומם השגתם שישלימו גם את המחצית השנית, שנאמר כי תשא את ראשך, שאתה נושא ומגביה חוקף השגת ראשם.

וכמו כן חנניה מישאל ועזריה בשעה שעמדו אצל כבשן האש, ודניאל בשעה שעמד נגד גוב האריות, ונתנו הסכמתם ליהרג ולהשרף בלי שום תקוה להנצל, קיימו ונקדשתי בתוך בני ישראל, ומצות ואהבת את ה' בכל נפשך. ומה שנעשה אחר כך נס שבפועל לא נהרגו אין זה משנה מעלתם ומדריגתם, ונחשב להם כאילו הקריבו עצמם לה, כמו יצחק שנשאר עולה תמימה גם כאשר ירד מהמזבח. ואדרבה זכו לשני דברים, האחד שמסרו נפשם על קדושת שמו, וקידשו בזה שם שמים. שנית, שנעשה על ידיהם עוד קידוש השם בהנס שלא נהרגו, ושכרם עד אין קץ. ומי שענה לחנניה מישאל ועזריה ודניאל הוא יעננו.

*

וזהו הענין מה שכתוב בצעטיל קטן לבעל נועם אלימלך זי"ע (אות א) בכל עת ורגע שהוא פנוי מן התורה, ובפרט שהוא יושב בטל לבדו בחדר או שוכב על מטתו ואינו יכול לישן, יהיה מהרהר במצות עשה זו של ונקדשתי בתוך בני ישראל (ויקרא כב-לב). וידמה בנפשו ויצויר במחשבתו כאלו אש גדול נורא בוער לפניו עד לב השמים, והוא בשביל קדושת השם יתברך שובר את טבעו ומפיל את עצמו להאש על קידוש השם יתברך, ומחשבה טובה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, ונמצא שאינו שוכב ויושב בטל רק מקיים מצות עשה דאורייתא ע"כ. ושורש נקודה זו נלמדת מעקידת יצחק שנחשב בחייו לעולה תמימה, על ידי שמסר נפשו למות, הגם שבפועל לא מת.

ובבני יששכר (תשרי ב-כ) הוסיף עוד, דמבואר בזהר הק' (פ' במדבר קכא). וזה לשונו, רוא דמלה דאית חובין דלא מתכפרן עד דאתפטר בר נש מעלמא, הדא הוא דכתיב (ישעיה כב-ד) אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון, והאי יהיב גרמיה ודאי למותא (ר"ל מקבל עליו מסירות נפש) כמאן דאתפטר מן עלמא וכו', ומכפר ליה לחוביה עכ"ל. הנך רואה שמסירת נפש בכח באמת שמקבל עליו כפי המצוה שנצטוו ונקדשתי וכו', אתחשיב כאילו מסר נפשי בפועל, ואפילו היה בידו עון חילול השם מתכפר ליה. והגם דאמרו (יומא פ). דיש ארבעה חילוקי כפרה, עבר אדם על מצות עשה ושב לא זו משם עד שמוחלין לו. על לא תעשה תשובה תולה ויום הכיפורים מכפר. על כריתות ומיתות בית דין תשובה ויום הכיפורים תולין ויסוריין ממרקין. חילול השם כולן תולין ומיתה ממרקת ע"ש. אבל אם מקבל על עצמו מסירת נפש בכח, אתחשיב ליה כאילו מסר נפשו בפועל, ונעשה בחיים כבריה חדשה, ונמחלו כל עונותיו ע"ש.

ומעתה יש לומר דזהו ענין הקרבת הקרבן, דמבואר ברמב"ן שיש להמקריב לחשוב שהוא עצמו חייב מיתה על החטא כנ"ל. ויש להוסיף, אשר לא רק שיחשוב שכן הוא חייב על העבר, אלא לקבל עצמו גם על העתיד, שיהא מוכן למסור נפשו

הגליון הזה נתנדב על ידי

מוה"ר ר' ישראל פאללאק הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בתו למול טוב	מוה"ר ר' מאיר וויינבערגער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בנו למול טוב	מוה"ר ר' הערשל שטייף הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהכנס בנו לעול התורה והמצות	מוה"ר ר' עקיבא זינגער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהכנס בנו לעול התורה והמצות
---	---	--	---

אפשר לשמוע דרשת זו אדר מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א 718.400.7710

הרוצה לנדב להוצאת הגליון יפנה להר"ר יואל ברא"ש פייערווערקער הי"ו 347.425.2151